

Atlas transformacije: uspešnost reformi u Srbiji po BTI indeksu

BTI (*Beterlsmann Transformation Index*) je pokazatelj koji upućuje na generalno stanje reformi tranzicionih država i država u razvoju. Više desetina pa čak i stotina vrsta podataka grupisano je u više grupa na više nivoa.

Tri osnovne podele su:

1. stanje demokratije,
2. stanje tržišne ekonomije,
3. stanje menadžmenta u državi.

U ovom pristupu kombinovani su kvantitativni i kvalitativni metodi kako bi se došlo do što tačnije slike. Tako, na primer, stanje menadžmenta je razloženo na 4 grupe:

1. sposobnost upravljanja,
2. efikasnost resursa,
3. način dolaska do konsenzusa i
4. međunarodna (i regionalna) saradnja.

U okviru svake od grupa postoje podgrupe, pa tako u grupi sposobnost upravljanja stoje:

a) Prioriteti i moguće opcije: ukoliko je političko vođstvo u potpunosti okrenuto postizanju ciljeva efektivne demokratije, razvoju i ekonomiji onda ta država dobija ocenu 9–10, ukoliko postoji konsenzus oko dugoročnih ciljeva, ali su oni katkad potčinjeni dnevnopolitičkim interesima, ocena je 6 do 8, treća opcija dugoročni i opšti interes je regularno zamenjen kratkoročnim političkim interesima i ocena je 3 do 5, i poslednja opcija, ukoliko uopšte ne postoji konsenzus oko dugoročnih ciljeva a političko vođstvo deluje *ad hoc* maksimalno iskorišćavajući situaciju za stranačke interese, onda je ocena 1 do 2.

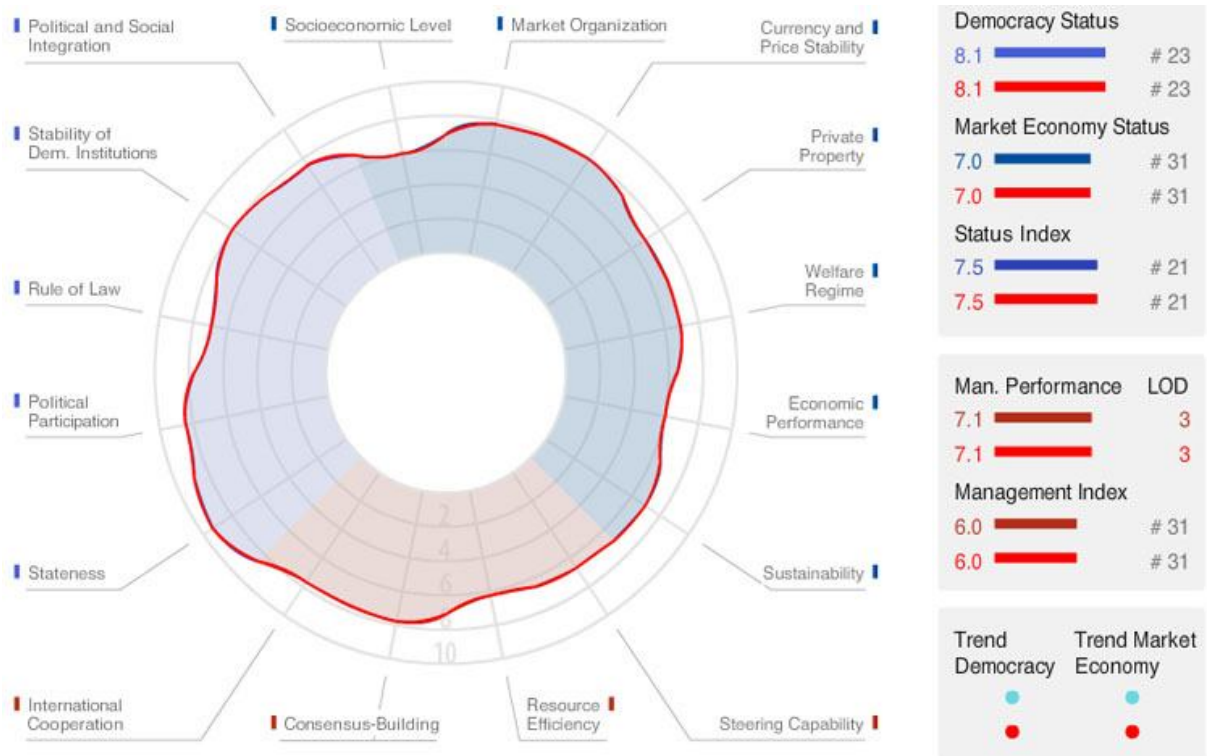
b) Implementacija (ocenuje se sposobnost sprovođenja politika i reformi i opcije su od potpunog uspeha do neuspeha).

c) Sposobnost učenja javnih politika.

Slično je i za preostale tri grupe, pa se u grupi efikasnost resursa nalaze: efikasnost korišćenja imovine i vrednosti, koordinacija javnih politika i antikorupcijska politika, a u grupi Međunarodna saradnja, na primer: efektivnost korišćenja pomoći, regionalna saradnja, kredibilitet.

Primenom složene procedure dobijaju se rezultati koji se predstavljaju grafički na kružnici pomoću krivih linija. Pogledajmo kako izgleda Srbiji u 2012. godini:

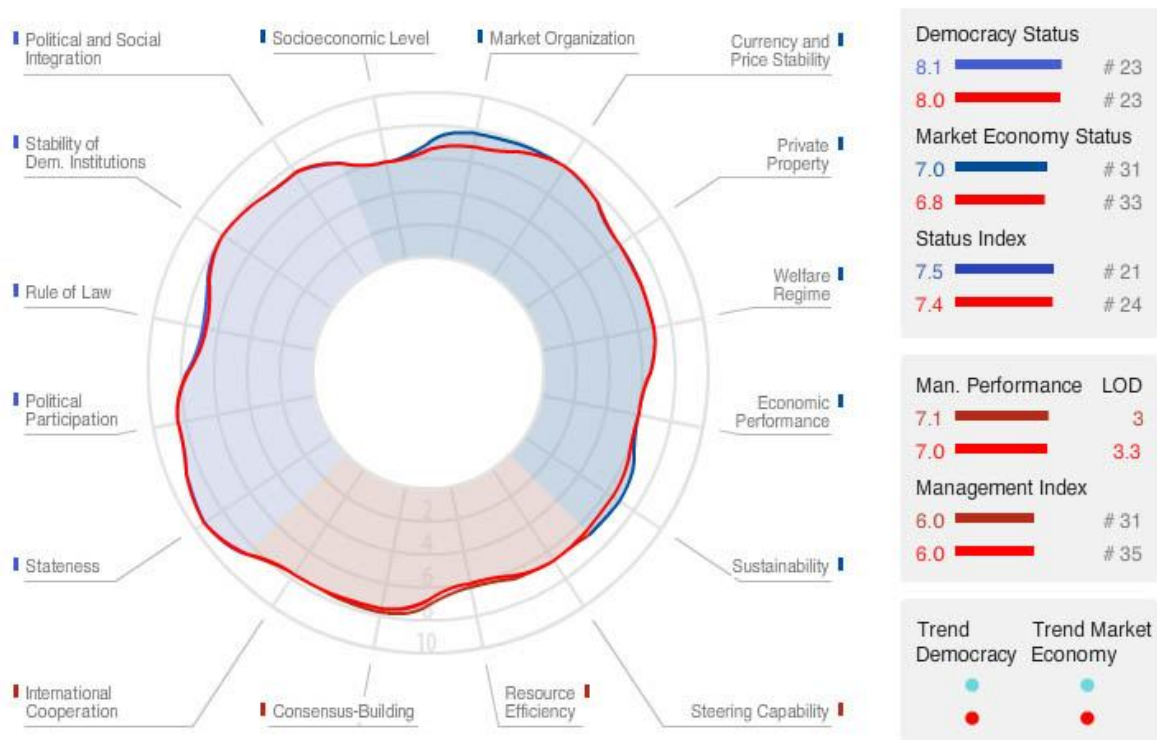
Srbija 2012. BTI indeks

Kriva crvena linija ukazuje na sadašnje stanje reformi. Svi elementi koji se mere upisuju se na odgovarajuće mesto koje zauzima vrednost od 1 do 10. Ocena 10 ukazuje na maksimalne rezultate a 1 na poptuni izostanak očekivanih rezultata. To znači da bi u idealnom slučaju država koja je u svim aspektima postigla maksimalne rezultate bila predstavljena pravilnom velikom kružnicom (sve desetke). Nasuprot tome, što je kriva bliže centru to su rezultati lošiji. Tako u slučaju Srbije u 2012. godini, vidi se, na primer, da veće (bolje) vrednosti imaju aspekti kao što su politička participacija ili organizacija tržišta i stabilnost cena dok su problematične oblasti vladavina prava, socioekonomsko stanje i efikasnost korišćenja raspoloživih resursa.

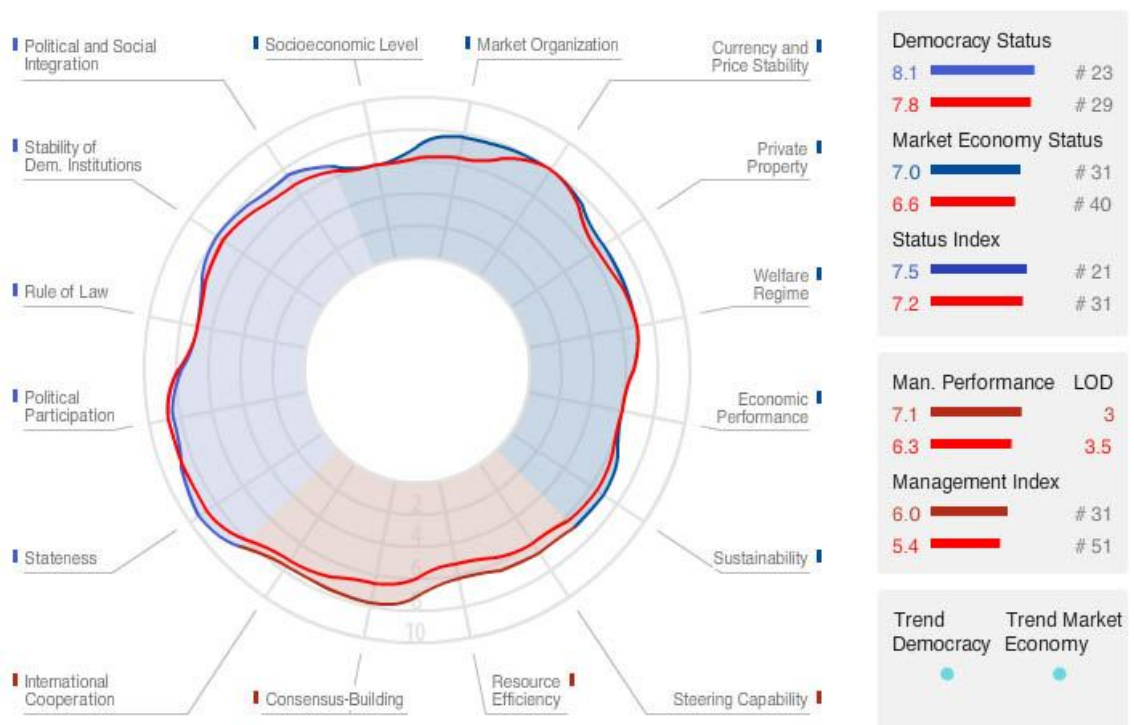
Korisna mogućnost ovog softvera je i što omogućava poređenje aktuelnog stanja sa ranijim periodima:

Srbija po BTI indeksu 2012 i 2010.

Gotovo identična kriva ukazuje na to da je situacija ostala gotovo ista te se na polju reformi nije desilo ništa značajno novo, negativno ili pozitivno. Jedino gde se vide neznatni pomaci su na polju organizacije tržišta i održivosti.

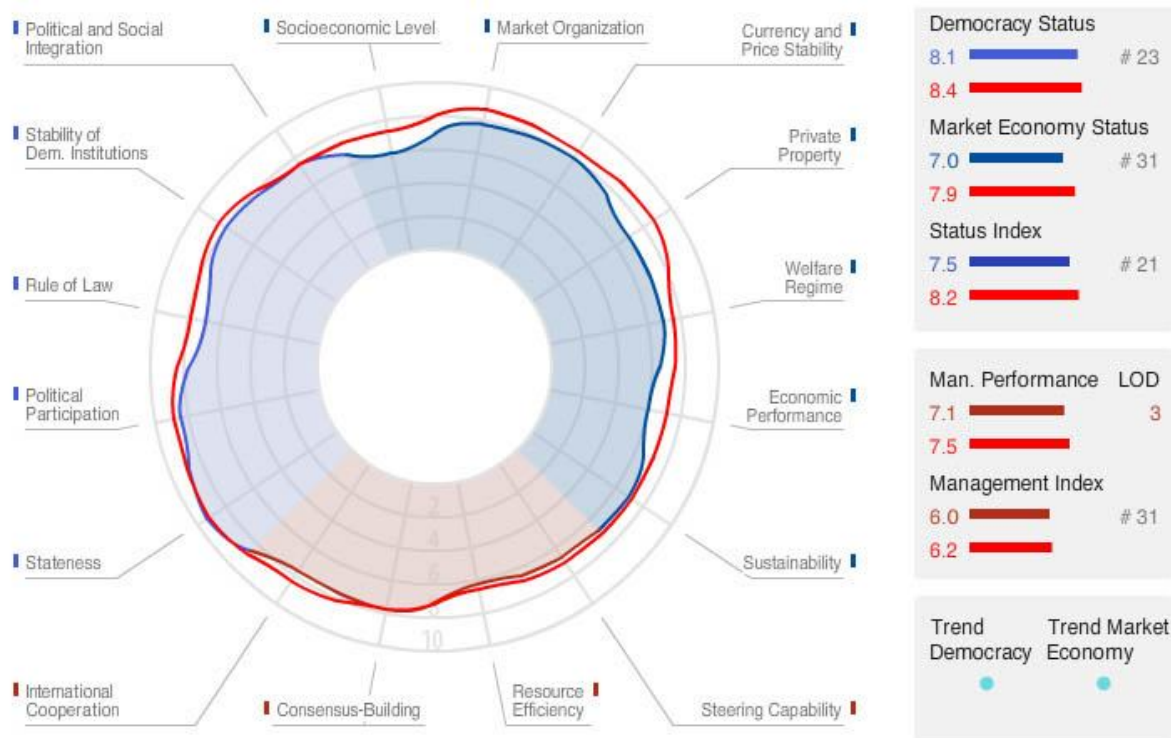
Srbija po BTI indeksu 2012 i 2008.

Poređenje sa 2008. ukazuje na zaključak da je ukupno gledajući došlo manjeg napretka. Međutim ostaju neki zabrinjavajući pokazatelji kao na primer za vladavinu prava koji su u toku 4 godine ostali isti. Drugim rečima to polje ima nisku ocenu a za 4 godine se se ništa bitno nije promenilo.

BTI omogućava i poređenje jedne zemlje sa drugom ili pak sa prosekom vrednosti zemalja u regionu.

Srbija i prosek zemalja u regionu ¹

Ova slika ukazuje da Srbija ni po jednom parametru nije bolja od proseka zemalja u regionu istočne Evrope. Tamo gde su vrednosti slične ili iste linije se poklapaju a što je veći prostor između linija to su rezultati Srbije slabiji.

Pojedinačna poređenja sa drugim državama pokazuju da je u proseku Srbija po reformama uspešnija jedino od Albanije i BiH, slična je Crnoj Gori i Makedoniji, nešto bolje su Hrvatska, Bugarska i Rumunija dok su zemlje poput Češke, Slovenije, Litvanije, Poljske i Slovačke znatno bolje.

Detaljnije informacije o BTI indeksu i korišćenje ovog programa su dostupni na internet strani: www.bti-project.org

¹ Albanija, BiH, Bugarska, Hrvatska, Češka, Estonija, Mađarska, Letonija, Litvanija, Makedonija, Crna Gora, Poljska, Rumunija, Srbija, Slovačka, Slovenija.